

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr.1126 din 13 noiembrie 1998 "Cu privire la transmiterea batalioanelor
de salvare-deblocare ale Departamentului Protecție Civilă și Situații
Excepționale Ministerului Apărării"*

Nr.53 din 12.10.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.118-119/63 din 28.10.1999

* * *

-----
* M.O., 1998, nr.103-104, art.1069.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea Alionei Balaban, grefier, Larisei Miculeț, șef-adjunct al secției supraveghere generală a Procuraturii Generale, reprezentantul Procurorului General, autorul sesizării, Olgăi Poalelungi, viceministru al justiției, reprezentantul Guvernului, în prezența dlui Ion Coropcean, șeful Marelui Stat Major, prim-viceministru al apărării, dlui Virgil Botnarevschi, șeful Direcției legislație a Ministerului Apărării, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.1126 din 13 noiembrie 1998 "Cu privire la transmiterea batalioanelor de salvare-deblocare ale Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale Ministerului Apărării".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Procurorului General, depusă în conformitate cu art.24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Prin decizia Curții Constituționale din 25 mai 1999 sesizarea a fost admisă pentru examinarea în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Ministerului Apărării, Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor și argumentele părților,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t:

La 13 noiembrie 1998 Guvernul, în scopul optimizării structurii Forțelor Armate și reducerii cheltuielilor pentru întreținerea lor, a adoptat Hotărîrea nr.1126 "Cu privire la transmiterea batalioanelor de salvare-deblocare ale Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale Ministerului Apărării" (în continuare - Hotărîreanr. 1126).

În conformitate cu pct.1 din Hotărîrea Guvernului nr.1126, Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale era obligat să asigure, pînă la 1 decembrie 1998, transferarea militarilor în termen din batalioanele nr.1 și nr. 2 de salvare-deblocare Ministerului Apărării pentru continuarea satisfacerii serviciului militar, precum și a ofițerilor, plutonierilor și altor militari, care își satisfac serviciul militar prin contract în aceste batalioane și care și-au exprimat dorința de a continua serviciul militar în Forțele Armate; transmiterea la balanța Ministerului Apărării a armamentului, tehnicii militare, mijloacelor de transmisiuni și a altor bunuri materiale în

conformitate cu datele de evidență din registre, precum și a taberelor militare permanente și a clădirilor cu teritoriile aferente, conform anexei.

Ministerul Apărării urma să asigure angajarea militarilor prin contract conform Regulamentului cu privire la satisfacerea serviciului militar de către corpul soldaților, sergenților și ofițerilor Forțelor Armate (pct. 2).

Ministerul Finanțelor era autorizat să redistribuie, de la 1 decembrie 1998, Ministerului Apărării resursele financiare pentru întreținerea militarilor transferați din Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale (pct.4).

Procurorul General, în sesizarea sa, a solicitat controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.1126, considerînd că prin această Hotărîre Guvernul a încălcat principiul separației puterilor, statuat de art.6 din Constituție. În opinia autorului sesizării, prin redistribuirea către Ministerul Apărării a resurselor financiare alocate Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale pentru întreținerea militarilor Guvernul și-a arogat atribuții ale Parlamentului. Or, în conformitate cu art.66 lit.h) din Constituție, bugetul statului este aprobat de către Parlament, care și exercită controlul asupra executării lui. Stabilirea volumului alocațiilor bugetare atît pentru Forțele Armate, cît și pentru protecția civilă este de competența legislativului.

În sesizare se menționează că Guvernul, prin transferarea batalioanelor nr.1 și nr.2 de salvare-deblocare în componența Forțelor Armate, a completat funcția Forțelor Armate, prevăzută de art.1 din Legea cu privire la Forțele Armate nr. 966-XII din 17 martie 1992** - apărarea statului în caz de agresiune armată, asigurarea inviolabilității frontierelor și a spațiului aerian al acestuia, - cu funcția de protecție civilă. Prin aceste reglementări Guvernul a comis o ingerință în activitatea legislativului, încălcînd art.60 și 66 din Constituție.

** M.O., 1992, nr. 3, art. 68-2.

Examinînd argumentele și faptele expuse în ședință, Curtea Constituțională reține următoarele.

În conformitate cu dispozițiile art.96 și 102 din Constituție, Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice, iar actele adoptate, hotărîrile și dispozițiile se emit prin organizarea executării legilor.

Potrivit art.3 alin.13) din Legea cu privire la Guvern nr.64-XII din 31 mai 1990 (cu modificările ulterioare)* , Guvernul promovează politica securității naționale, dirijează activitatea de apărare a Republicii Moldova. Principalele atribuții ale Guvernului în domeniul asigurării capacității de apărare a statului (art.17) constau în următoarele:

-----
* Veștile, 1990, nr. 8, art. 191.

- exercitarea conducerii generale a construcției Forțelor Armate ale statului, stabilirea anuală a contingentului de cetățeni care urmează să fie recrutați în vederea pregătirii și reciclării militare;

- luarea de măsuri în vederea asigurării capacității de apărare a țării, dotării Forțelor Armate cu toate cele necesare pentru ca ele să-și onoreze datoria față de popor - apărarea independenței și integrității teritoriale a țării;

- exercitarea conducerii generale a protecției civile a Republicii Moldova.

Totodată, Legea cu privire la Guvern stabilește că în activitatea sa Guvernul se călăuzește de Constituție, de celelalte legi ale republicii, de decretele Președintelui Republicii Moldova, de principiile democrației, legalității și utilității sociale.

Din conținutul Hotărîrii Guvernului nr.1126 reiese că drept temei

juridic pentru adoptarea acesteia a servit Hotărîrea Consiliului Suprem de Securitate nr.1 din 25 august 1998** .

** nepublicată.

Curtea Constituțională relevă că Legea cu privire la apărare nr.964-XII din 17 martie 1992, cu modificările și completările ulterioare***, acordă Guvernului următoarele atribuții:

*** Monitor, 1992, nr. 3, art. 68.

- dirijarea activității organelor puterii de stat, ale administrației de stat din subordine în scopul asigurării apărării, dotării Forțelor Armate cu armament, tehnică militară și cu alte mijloace materiale;

- efectuarea conducerii generale a acumulării rezervelor umane de mobilizare, determinarea efectivului de cetățeni care necesită pregătire și reciclare militară;

- stabilirea volumului alocațiilor bugetare, proviziilor, echipamentelor și al altor resurse tehnico-materiale pentru apărare și întreținerea Forțelor Armate.

Concomitent, Legea cu privire la Forțele Armate prevede că structura Forțelor Armate, efectivul lor, dotarea cu armament, asigurarea lor financiară, tehnico-materială se determină de Ministerul Apărării și de Guvern și se aprobă de Parlament (art.3). Asigurarea financiară a Forțelor Armate se face din contul alocațiilor de la bugetul de stat.

Legea cu privire la protecția civilă nr.271-XIII din 9 noiembrie 1994**** stabilește atribuțiile Guvernului în domeniul protecției civile. Astfel, potrivit dispozițiilor acestei legi, Guvernul conduce activitatea de înzestrare a forțelor protecției civile cu tehnică specială și cu alte mijloace tehnico-materiale; prevede alocații bugetare pentru întreținerea protecției civile și înzestrarea forțelor ei cu tehnică specială și cu alte mijloace tehnico-materiale.

**** M.O., 1994, nr. 20, art. 231.

Aceleași legi statuează competențele legislativului în domeniile apărării și protecției civile. Astfel, Parlamentul aprobă structura generală și efectivul Forțelor Armate, volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării (art.4 din Legea cu privire la apărare); stabilește volumul alocațiilor bugetare pentru protecția civilă (art.5 lit.g) din Legea cu privire la protecția civilă).

Din cele expuse Curtea Constituțională trage următoarele concluzii:

Hotărîrea Guvernului nr.1126 a fost adoptată în lipsa unei referințe la o bază juridică adecvată. Or, hotărîrile Guvernului se emit prin organizarea executării legilor, iar Hotărîrea Consiliului Suprem de Securitate, avînd un caracter de recomandare, nu poate servi drept bază juridică. Regulamentul Consiliului Suprem de Securitate, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.331-II din 8 octombrie 1997***** , prevede în art.1 că Consiliul este un organ consultativ, care analizează activitatea ministerelor și departamentelor în domeniul asigurării securității naționale și prezintă Președintelui Republicii Moldova recomandări în problemele politicii externe și interne a statului.

***** M.O., 1997, nr. 69-70, art. 592.

Or, prin actul transmiterii militarilor în termen din Departamentul Protecție Civilă și Situații Excepționale Ministerului Apărării Guvernul și-a depășit atribuțiile în domeniul apărării.

Prevederile art.7 lit.i) din Legea cu privire la protecția civilă, conform cărora Guvernul aprobă Regulamentul Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale, structura lui organizatorică și efectivul forțelor protecției civile, nu pot fi aplicate față de

militarii în termen, față de ofițeri, plutonieri și alți militari, care își satisfac serviciul militar prin contract, întrucât statutul lor juridic este reglementat de Legea cu privire la Forțele Armate. Prin urmare, transferul militarilor dintr-o subordine în alta poate avea loc numai printr-o hotărâre a Parlamentului.

În conformitate cu Legea bugetului pe anul 1998 nr.1446-XIII din 27 decembrie 1997* , Ministerul Finanțelor este autorizat să redistribuie mijloacele aprobate de la bugetul de stat pe anul 1998 în limitele unei ramuri (funcții), în baza cerințelor întemeiate ale ordonatorilor principali de credite. Prin urmare, autorizarea Ministerului Finanțelor, prin pct.4 al Hotărîrii nr.1126, cu redirecționarea resurselor financiare ale Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale excede competențelor Guvernului și constituie o ingerință în activitatea legislativului.

-----

* M.O., 1998, nr. 10-11, art. 52.

Curtea Constituțională apreciază că prin adoptarea Hotărîrii nr.1126 Guvernul a încălcat art. 6, 60 și 66 din Constituție.

Curtea însă nu poate fi de acord cu afirmația autorului sesizării că prin transferul exercitat Guvernul a extins funcțiile Forțelor Armate, deoarece Hotărîrea Guvernului nr.1126 nu conține astfel de prevederi. Mai mult ca atât, în baza art.22 alin.(15) din Legea cu privire la protecția civilă, la executarea lucrărilor de salvare și a altor lucrări de neamînat în situații excepționale și la lichidarea efectelor lor pot fi antrenate, printr-o dispoziție a Guvernului, și unități militare ale Ministerului Apărării.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a), art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr.1126 din 13 noiembrie 1998 "Cu privire la transmiterea batalioanelor de salvare-deblocare ale Departamentului Protecție Civilă și Situații Excepționale Ministerului Apărării".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 12 octombrie 1999.
Nr. 53.